

1

Дали защото беше най-младият от моите клиенти, или понеже ми напомни за едно момче, почти на неговата възраст и живеещо някъде другаде в този град, а може би просто така, поради липса на по-приятно занимание, аз изслушах всичко, което ми разказа.

Беше в последните дни на февруари, когато вятърът откъм морето донесе затопляне и покачи термометъра с двайсет градуса (от минус осем до плюс дванайсет); за по-малко от денонощие дъждът изми снега, задържал се три-четири седмици и превърнал планините около града във вълшебни кътчета, а центъра му – в непроходим ад. Пролетта дишаше учестено, облъхвайки улиците, по които хората се движеха с приповдигнато настроение, развеселени, устремени сякаш към неизвестни цели, водени от някакъв потаен подтик.

Именно в такива дни кантората ми действаше най-гнетящо и изолиращо. Квадратната стая с голямо бюро, на което имаше само един телефон, с шкафове за архивни книжа, пълни единствено с въздух, беше като усамотено крайче от вселената, предназначено за хора, забравени от всички и чиито имена вече никой не си спомня. През целия ден се бяха обадили само веднъж. Някаква възрастна дама искаше от мен да намеря пудела ѝ. Отговорих, че получавам алергия от кучета, особено от пудели. Тя изсумтя в слушалката и ядосано я тресна. Такъв съм си аз: щом се продавам, поне да е скъпо.

Около три часа следобед усетих, че вратата на приемната се отвори. Бях позадрямал на стола и шумът в съседната стая ме сепна. Свалих краката си от бюрото, станах, направих няколко крачки и отворих вратата между кантората и приемната.

Момчето бе застанало в средата на приемната и я оглеждаше с учудване. Беше осем-деветгодишно, в протъркано найлоново яке, синьо на цвят, и кадифени панталони с кръпки на колената. На главата си имаше сива плетена шапка, която свали веднага щом ме забеляза. Косата му беше дълга, права и съвсем светлоруса, почти бяла. Големи сини очи и полуотворена от уплаха уста. Детето сякаш всеки миг щеше да се разплаче.

– Здравей! – казах.

То преглътна нервно и вдигна поглед към мен.

– Ако си тръгнал на зъболекар, кабинетът му е в съседство – продължих аз.

Момчето поклати глава.

– Искам да отида при... – поде то и посочи вратата на кантората ми. Върху остъклената ѝ част можеше да се прочете, че това е кантора на В. Веум, частен детектив. Момчето се взираше в мен смутено. – Ти истински детектив ли си?

Усмихнах се.

– Така поне мисля. Ела и седни.

Влязохме в кантората. Заех мястото си зад бюрото, а малкият посетител се настани на единия от изтърканите столове за клиенти. Огледа се. Не знаех какво е очаквал да види, но си личеше, че е разочарован. Не ми се случваше за първи път. Единственото нещо, което прекрасно умея, е да разочаровам хората.

Момчето каза:

– Открих адреса ти в... указателя. В раздела с телефоните на частните детективи.

То изговори последните думи бавно и отчетливо, като че предварително ги беше повтаряло.

Погледнах го. Представих си, че подир няколко години моят Томас ще е на неговата възраст. Тогава може би и той ще ме намери на същото това място: чрез телефонния указател. В случай че пожелае, разбира се.

Попитах:

– Имаш нужда от помощ?

Отговори:

– Да, велосипедът ми...

Кимнах, повтаряйки:

– Да, велосипедът ти...

Погледнах през прозореца към Воген, районът, който се разстиляше навън. Колоните от автомобили бавно се изнизваха към една далечна страна, наречена Осане, която се намира на изток от Слънцето и на запад от Луната, до която можеш да стигнеш само ако ти провърви да се вредиш с автомобила си в колоната, и то рано сутрин.

Някога и аз имах велосипед. Това беше, преди да предадат града на автомобилната инквизиция и да го задушат с отровни газове.

Сега градският смог е захлупил пристанището, а полуостров Фльоифиелет прилича на умиращ плъх, килнат по корем, който се опитва да глътне поне малко чист морски въздух.

– Откраднат ли е?

Малчуганът потвърди с кимване.

Казах:

– Не смяташ ли, че все пак полицията...

– Не, оттам само ще вдигнат шум.

– Шум?

– Да.

Той отново кимна с подчертана неотстъпчивост и по лицето му прочетох, че иска нещо да ми обясни, но все още не намира нужните думи.

И внезапно ми зададе съвсем прозаичен въпрос:

– Това много ли ще струва?... Скъпо ли вземаш?

Отговорих:

– Скъпо струвам, но ако някому не съм потребен, той може просто да ме захвърли.

Видях, че се смая, и побързах да добавя:

– Зависи от характера на поръчката и от човека, който я дава. Каква работа трябва да ти свърша и кой си ти? Хайде, разкажи ми сега всичко. Значи... велосипедът ти е откраднат. И ти искаш да разбереш кой е направил това и къде се намира.

- Не. Аз знам кои са го взели.
- Аха. И кои именно?
- Джокер и неговата банда. Те искат да... примамят мама.
- Да примамят майка ти?

Не го разбрах.

Момчето ме гледаше съвсем сериозно.

- Как се казваш? – попитах.
- Роар.
- И по-нататък?
- Роар... Андресен.
- А на колко си години?
- На осем и половина.
- Къде живееш?

То назова един от далечните по-нови квартали на града, някъде на югозапад, който почти не познавах. Бях виждал блоковете му само от разстояние – пейзаж, който ми напомняше с нещо Луната, ако, разбира се, там горе има жилищни комплекси.

– А майка ти знае ли къде си сега?

– Не. Не се беше върнала още, когато излязох. Намерих адреса ти в указателя и взех автобуса насам. Дойдох тук, без да съм питал когото и да било.

– Ще се опитаме да позвъним на майка ти, за да не се уплаши, че си изчезнал. Имате ли телефон?

– Да, но съм абсолютно сигурен, че още не се е върнала у дома.

– Добре де, но тя сигурно работи някъде. Можем да ѝ позвъним там, нали?

– Не можем, защото вече е на път към къщи. А освен това не желая тя да разбере за... това.

Внезапно ми се стори съвсем голям човек. Толкова голям, че да му задам въпроса, който пареше на езика ми. Днешните момчета знаят много повече от нас някога.

– Ами баща ти, той къде е?

Очите му се разшириха – единствената промяна, която забелязах у него.

– Той... той вече не живее при нас. Напусна ни. Мама каза, че си е намерил друга жена, която пък има две свои деца. Мама казва, че татко е лош и че аз просто трябва да го забравя.

За миг сякаш видях пред мен Томас и Беате... Побързах да изрека:

– Слушай, смятам, че ще е по-добре да те закарам вкъщи и там ще поумуваме дали можем да намерим велосипеда ти. Всичко останало ще ми разкажеш в колата, бива ли?

Облякох якето си и огледах стаята, преди да излезем. Още един ден щеше да отмре, без да остави никакви зрими следи.

Роар се обади:

– Няма ли да си вземеш пистолета?

Погледнах го.

– Пистолета?

– Да.

– Аз... аз нямам оръжие, Роар.

– Наистина ли? Аз пък си мислех...

– Така е само във филмите. И по телевизията. Ала не и в действителния живот.

– Аха...

Момчето изглеждаше искрено разочаровано.

Тръгнахме. В момента, в който затварях вратата зад себе си, чух телефонът да звъни. За миг се поколебах дали да не се върна, но разсъдих, че сигурно е някой, който ще поиска да намеря котката му, и че все едно няма да успея да вдигна навреме слушалката. Пък и към котки съм алергичен. Така че оставих телефона да си звъни.

Провървя ни: асансьорът работеше. Докато слизахме, аз попитах момчето:

– Този Джокер, за когото спомена, кой е?

То ме погледна сериозно и промълви с треперлив глас:

– Той е... лош.

Не попитах нищо повече, преди да потеглим с колата.

Навън отново бе захладняло. Студът се бе вкопчил в предсмъртна хватка с побледнялото небе, а дъхът на шампанско, който сякаш се носеше във въздуха преди обяд, вече не се долавяше. В очите на хората, които минаваха покрай нас, не сияеха пролетни отблясъци. В тях сега се четяха само делничните проблеми, служебни, домашни. Зимата пак се бе върнала – това се чувствуваше и в атмосферата, и по посивелите лица на минавачите.

Бях оставил колата си на платения паркинг при Торнплас. Там ме чакаше тя, на вид невинна, макар да ѝ беше ясно, че времето, определено от таксата на паркометъра, отдавна е изтекло.

Моят малък клиент вървеше до мен и ми хвърляше крадешком бързи погледи, както всяко осемгодишно момче, когато крачи с баща си из града. Само че не му бях баща (пък и нямаше какво толкова да види в мен), а частен детектив в средата на трийсетте си години, без съпруга, без син, без добри приятели, без приятелка. Можех да преуспея единствено в някой клуб на самотниците, ала и за член на такъв не ме бяха канили.

Имах си обаче автомобил, на път да преживее още една зима и да навърши осмата си пролет. И то в движение, като изключим трудностите при запалването му, особено при резките промени на времето. Настанихме се в него и след неколкоминутна борба със стартера потеглихме. Роар не спускаше широко отворените си очи от устата ми, която изрече куп ругателства, но не издаде нито звук. Успявам да се сдържа и рядко ругая на глас в присъствието на жени или деца. Може би това също е причина, загдето на никого не съм симпатичен.

Насред моста през Пуддефиорд заседнахме в автомобилната колона, която въобще спря да се движи. Сякаш бяхме кацнали на върха на избледняла дъга. Вдясно от нас се виждаше остров Аски, разделящ като ципа сивото небе от черната вода. Далеч нататък, по склоновете на планината, вече мъждукаха светлинките на прозорците, сякаш припламващи сигнални огньове. Вляво, в най-вътрешната част на залива, се чернееше скелетът на нещо,

което някой ден с Божия помощ и при по-благоприятна конюнктура за търговския флот би могло да се превърне в истински плавателен съд. Огромен кран се поклащаше заплашително над скелета и приличаше на гигантско допотопно земноводно, което се готви да погълне друго праисторическо чудовище. Беше един от онези късни зимни следобеди, в които смъртта сякаш витае във въздуха и я усещаш, накъдето и да се обърнеш.

Подех:

– Разкажи ми сега за своя велосипед, за майка си, за Джокер и неговата банда. За това, какво всъщност искаш от мен.

Окуражих го с усмивка. Момчето също се опита да се усмихне. Не познавам нищо по-сърцераздирателно от деца, които искат да се усмихнат, а не могат. Явно му предстоеше да разкаже някаква мъчителна история.

– Преди седмица взеха велосипеда на Петер. Той също си няма татко – започна малкият ми спътник.

– Да?

Автомобилната колона потегли отново съвсем, съвсем бавно. Машинално следях червените стопове на колата отпред. Роар продължи:

– Джокер и бандата му... се намират... те имат една хижа горе, на хълма зад блоковите жилища.

– Хижа?

– Да, но не са я строили те, а други, които Джокер и бандата му изгониха оттам. И сега никой не се осмелява да стъпи в хижата. Но ето че...

Движехме се по главния път към Лаксевог. Вдясно, от другата страна на Пуддефиорд, личаха контурите на полуостров Нурднес, изпънат като кучешка лапа над фиорда.

– И после... – измърморих.

– Чухме, че и преди това са правили подобни неща, че са замъквали там по-големи момичета... хващали ги, замъквали ги горе в хижата и... и правили с тях неща... Само че с момичета, не с... майки! И ето, откраднаха Петеровия велосипед и майка му тръгнала нагоре да го вземе от тях, но... не се върна.

– Как така не се върна?

– Ами така. Чакахме я около два часа – Петер, Ханс и аз. Петер плачеше и все повтаряше, че сигурно са убили майка му, че баща му отплавал в морето и въобще не си дошъл и...

– А вие не отидохте ли... не можахте ли да намерите възрастни хора, които да ви придружат?

– При кого да отидем? Нито Петер, нито Ханс, нито пък аз имаме татковци, портиерът непрекъснато ни гони, гони ни и полицаят Хауге, а онзи тъпак, ръководителят на детския клуб, само ни кара да играем на „Людо“ или на подобни глупави игри. И ето че майката на Петер се появи. Откъм гората на хълма. Тътреше велосипеда със себе си. Но дрехите ѝ бяха разкъсани, изпоцапани и тя... тя така плачеше, че всички я чуха. След нея вървяха Джокер и бандата му, те се кикотеха и крещяха. А когато ни видяха, дотичаха при нас и казаха... така че и майката, и останалите да чуят, че ако тя каже нещо някому, то тогава... тогава те щели да направят на Петер нещо ужасно!

– И с това ли се свърши?

– Да. Никой не се осмелява да се опълчи на Джокер и на компанията му. Бащата на едно момиче хвана веднъж Джокер сам, когато идваше от супермаркета, притисна го до стената и го заплаши, че ще го пребие, ако не престане да върши това, което върши.

– И?

– И късно една вечер, когато бащата се връщал сам, те го причакали на входа, цялата банда. Така са го пребили, че лежа болен цели две седмици, а после се премести да живее другаде. Тъй че никой не смее да ги закачи.

– Аз обаче ще трябва да се осмеля, а? – погледнах надолу към него.

Момчето вдигна към мен очи, пълни с надежда.

– Да, та нали си детектив!

Замълчах. Едър, силен, истински детектив, а всъщност с чене, по-голямо от мускулите. Бяхме отминали първите гъсто застроени райони, както и зоната на движение със скорост до пет-

десет километра в час, но продължих да карам, без да намаля. Усещах, че имам достатъчно време.

– А сега – казах, – сега те са взели твоя велосипед и ти се боиш, че... майка ти... Разказа ли ѝ какво се е случило с майката на Петер?

– О, не! Не посмях!

– И си сигурен, че това е работа на Джокер и бандата му, които...

– Да, защото в бандата им има един дебеланко, Тасе, който днес, на връщане от училище, ми каза: велосипедът ти е у Джокер, взел го назаем и аз мога да си го получа обратно, ако отида горе в хижата. А ако ме е страх, да съм прател майка си, хилеше се той.

– Колко души са в тази банда?

– Осем-девет, някога и десет. Както се случи.

– И все момчета?

– Не само. От време на време водят със себе си и момичета, но невинаги, не когато...

– На колко години са?

– О, големи са. На шестнайсет-седемнайсет. А пък Джокер е на няколко отгоре. Някои казват, че бил над двайсет, но според мен не е на повече от деветнайсет.

Деветнайсет... Разцветът на психопата. Значи големи, за да са деца, но все още не дотам, че да са възрастни. И преди бях срещал такива. Можеха да бъдат най-жестоки и страшни, а в същото време и готови да се разреват само от груба дума. От тях може да се очаква всичко, досущ както от времето в края на февруари. Никога не можеш да си сигурен какво ще измислят. Да, предстоеше ми нелека задача.

3

Задминахме огромния търговски център, наречен не без сарказъм „пазарен площад“. Отзад на голия хълм се виждаха две училищни сгради: голяма, червенееща се – гимназиална, и вкоп-